

СВЕТООТАЧКЕ ПОУКЕ НА ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ – ЗБОРНИК ЦРКВЕНО-ПОУЧНИХ ЧИТАЊА У ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ

СВЕТООТАЧКЕ ПОУКЕ НА ДАНЕ СТРАСНЕ СЕДМИЦЕ
Зборник црквено-поучних читања у дане Страсне Седмице

СИНАКСАР НА ЛАЗАРЕВУ СУБОТУ[1]

Стихови:

Плачеш Исусе – то је својствено природи смртника;
Оживљаваш Свога пријатеља – то је својствено Божанској моћи.

(Овог дана (на Лазареву суботу) празнујемо васкрсење светог и праведног пријатеља Христовог, Лазара који је четири дана био мртав.)

Лазар је родом био Јевреј, из редова фарисеја и био је син, како се сматра, фарисеја Симона, пореклом из села Витаније. Када је Господ наш Исус Христос вршио служење на земљи, ради спасења рода нашег, у то време, дружење са Њим почиње и Лазар. Како је Христос често разговарао са Симоном, пре свега уверавајући га у Своје васкрсење из мртвих, и све чешће боравио у његовом дому, Лазар је задобио Његову нарочиту љубав, али не толико ни он, колико његове две сестре – Марта и Марија. Међутим, када се приближило спасоносно страдање, и када је требало потпуније утврдити веру у тајну васкрсења, Исус се налазио преко Јордана, где је раније васкрсао из мртвих Јаирову кћер и удовичиног сина. Његов пријатељ пак Лазар, поражен тешком болешћу, умро је. Исус који није био тамо, каже ученицима: *Лазар, пријатељ наш, заспао је, а мало касније говори: Лазар умрије.* Када су га Лазареве сестре обавестиле о томе, Он напушта Јордан и упућује се у Витанију. А Витанија је удаљена од Јерусалима око петнаест стадија[2]. У сусрет Њему, изашле су Лазареве сестре и рекле: „Господе, да си ти био овде, не би умро брат наш, али и сада, ако је само теби угодно, ти ћеш га васкрснути, јер ти можеш.“ Исус запита народ где су га сахранили, и сви су га сместа повели ка гробу. Када су уклонили камен, Марта каже: „Већ заудара – јер има већ четири дана како је умро.“ Тада Исус, помоливши се и проливши сузе над умрлим, громким гласом узвикну: *Лазаре, изађи напоље!* И умрли је одмах изашао, и када су га развезали, отишао је кући. Ово поражавајуће чудо изазива завист у јеврејском народу, који постаје огорчен на Христа. Међутим, Христос је, поново се кријући, избегао опасност. Првосвештеници су одлучили да убију и Лазара, јер су се многи, видевши њега, окретали Христу. Али Лазар, сазнавши за намеру, бежи на острво Кипар и остаје тамо где га, касније, апостоли постављају за архијереја града Китаја. Пошто је срећно и богољубиво поживео тридесет година после свог васкрсења, поново умире, тамо бива и сахрањен, учинивши многа чудеса.

Кажу да после васкрсења није јео ништа осим слатког, и да му је Пречиста Матер Божија подарила омофор, који је направила својим рукама. Његове часне и свете мошти је премудри цар Лав (у 9. веку), због неког божанског виђења, пренео у Константинопољ, и са страхопоштовањем и достојанством их положио у храм који је саградио у име овог светитеља, десно од улаза у храм, поред предњег зида светог олтара. И до данас тамо почивају његове часне мошти, испуштајући некакав неизрецив миомирис. А празновање његовог васкрсења на данашњи дан, установљено је зато што су свети и богоносни оци наши, боље рећи, свети апостоли, желећи да после очишћења четрдесетодневним постом укажу на света страдања Господа нашег Исуса Христа, управо овде сместили то натприродно чудо, јер су, првенствено у том чуду, налазили почетак и повод помаме Јудеја против Христа. Овај догађај описује једино јеванђелист Јован, док га други јеванђелисти изостављају, вероватно зато што је Лазар још увек био жив (кад су они писали Јеванђеље[3]) и сви су га видели. Кажу да је управо због тога написано и остало у јеванђељу, јер други не памте ништа о беспочетном рођењу Христовом. Постојала је потреба да се увери да је Христос – Син Божији и Бог, да је Он васкрсао и да ће бити васкрсење мртвих, а управо то се потврђује Лазаром. Ништа Лазар није рекао о аду: можда њему није било ни дато да види шта је тамо, а можда му је речено да не говори о ономе што је видео. Одатле је и то, да се

сваки, тек умрли човек, назива Лазаром, а погребно одело – Лазаревим, претпостављамо, у знак сећања на првог Лазара. Као што је Лазар, по речи Христовој, устао и поново оживео, тако и овај, иако је умро, када устане на последњу трубу, живеће вечно.

Молитвама пријатеља Твога Лазара, Христе Боже, помилуј нас. Амин.

+++++

Синаксар 1.*27

Месеца марта, у 26 [27]. дан.

(С)помен светих меченика:

**презвитера Монтана и супруге му Максиме,
Сингидун(ум)ских [Београдских].**

Стих:

**Супружништвом свеверним,
и мужаством исповедним,
светло засијаше презвитер [Монтан]
и [супруга му] Максима.**

Побожни презвитер Монтан и његова супруга Максима живљаху у Сингидун(ум)у (данашњи Београд), почетком Диоклецијанових прогона хришћана. О њима налазимо записе у различитим западним Мартирологијима. Царев зет и савладар Галерије беше издао наредбу да хришћани морају принети жртве римским боговима, а Монтан и Максима желећи да то избегну, одбегоше у Сирмијум (данашња Сремска Митровица). Неко време су се скривали, но потом их неко пријави као хришћане, па беху ухваћени и изведени пред управитеља Проба, који од њих тражаше да се одрекну своје вере у Христа Господа, но они то одбише. Одведоше их потом на мост, и пошто опет одбише да се одрекну своје вере и да принесу жртве паганским боговима, погубљени беху одсецањем главе и бачени у реку Саву (или потопљени да се у њој удаве). Пострадали су 304. године, заједно с још неким мученицима: Квадратом, Теодосијем, Емануилом и још 40 хришћана чија имена нису позната. Хришћани тајно извадише њихова тела из реке, а њихове мошти касније беху отпремљене у Рим и похрањене у катакомбама св. Прискиле на Саларијској цести (Via Salaria), где почиваху 1500 година. Године 1804. беху отворени неки гробови у овим катакомбама, и тада су у добром стању пронађене и мошти св. Максиме. Након тога су чуване у многим црквама и манастирима, а своје коначно почивалиште нашле су у католичком манастиру Byzantine Poor Clares of North Royalton (Ohio, USA).

Њиховим светим молитвама, Господе Исусе Христе, Боже наш, помилуј и спаси нас. Амин.